

Frankrijk

De kracht van kleine dingen

Vijf coöperaties van Longo maï liggen in Frankrijk. Ze zijn stuk voor stuk niet meer uit de streek weg te denken en vormen stuk voor stuk een vast adres voor talrijke mensen die willen praten, lachen, meehelpen of hulp nodig hebben. De jongste politieke gebeurtenissen maken ons tamelijk ongerust.

De aanslagen van 13 november 2015 in Parijs hebben ons diep geschokt. Iedereen had slachtoffer kunnen zijn. De regering reageerde op slag met grof geschut: verhevigde bombardementen in Syrië en een verlenging van de noodtoestand in eigen land. Het is intussen normaal dat demonstraties worden verboden, dat huiszoekingen zonder rechterlijk besluit plaatsvinden en dat mensen zonder aantoonbare reden huisarrest wordt opgelegd. Deze maatregelen treffen eventuele terreurverdachten nauwelijks, maar vooral de sociaal uitgesloten mensen in de voorsteden, vluchtelingen, migranten... De problemen in Frankrijk zijn groot. Maar zijn die zo op te lossen?

Een verloren generatie

De aanslagen hebben het wantrouwen en de tweedracht in de maatschappij versterkt. Maar de oorsprong van de problemen ligt verder in het verleden. Sinds jaren stijgt de werkloosheid. Steeds meer mensen komen aan de rand van de maatschappij te staan. Jongeren zijn het sterkst gedupeerd. Een 'verloren generatie' is opgegroeid in de banlieus, de voorsteden. Ouders of grootouders komen vaak uit Algerije, een voormalige Franse kolonie. Na een brutale koloniale oorlog wordt het land in 1962 onafhankelijk. Deze oorlog is in Frankrijk nooit verwerkt. Honderdduizenden mensen kwamen van Noord-Afrika naar Frankrijk en vormen ook nu nog de onderste laag in de maatschappij. Niemand heeft ooit echt belangstelling gehad voor hun lot. Hier ligt de oorzaak van het allesoverheersende gebrek aan perspectief van de jeugd in deze voorsteden. Dit gebrek wordt niet alleen geaccepteerd, maar biedt ook aan-

leiding om met het thema 'veiligheid' in verkiezingstijd stemmen te winnen. Zo wordt men opgestookt tegen islamitische Fransen en migranten. Mensen die zich inzetten voor een sociaal evenwicht ondervinden vaak meer tegenwerking dan steun. Met onze coöperaties proberen we een brug te slaan tussen stad en land en zulke initiatieven juist te steunen.

De ecologische beweging in vizier?

Ook mensen die zich inzetten voor milieubescherming raken in moeilijkheden. Jongeren en ouderen die ter gelegenheid van de klimaatop in Parijs in december wilden demonstreren, kregen huisarrest. Frankrijk is nog steeds een zeer centraal geregeerd land. Als het om het vinden van oplossingen gaat, wordt vaak grootschalig gereageerd. De prefect van elk departement wordt benoemd door Parijs en kan vervolgens in zijn eentje bepalen wat er gebeurt. Dat leidde tot duizenden politie-invalen en huiszoekingen in het hele land, overal waar de ene of andere prefect al lang had willen 'opruimen'. Een van de vele voorbeelden betreft een biologische boer die met zijn gezin slachtoffer werd van een huiszoeking. Enige reden: hij had enkele maanden daarvoor deelgenomen aan een vreedzame demonstratie tegen de aanleg van een groot vliegveld in Notre-Dame-des-Landes. Net als deze boer doen talrijke mensen mee aan de ecologische protestbeweging tegen zulke onnodige grootschalige projecten als vliegvelden, vrijetijdsparken en kerncentrales. De staat probeert de vastgelopen economie te stimuleren met de financiering van zulke gro-

te projecten. Milieubescherming en regionale economische en sociale kringloopnetwerken leggen geen gewicht in de schaal. Voor het immense vliegveldproject van Notre-Dame-des-Landes in Bretagne moet een hele agrarische landstreek worden gebetonneerd. Zulke grote projecten zijn echter geen oplossing; projecten op kleine schaal bieden vaak meer perspectief. Onze levensvorm in Longo maï is daar een voorbeeld van. Ze is gebaseerd op menselijke relaties en regionale kringloop. En we zijn gelukkig niet de enigen die er zo over denken. Jonge mensen die in onze coöperaties langs komen,

stellen de blinde economische groei en de sociale onrechtvaardigheid ter discussie. Ze zijn op zoek naar duurzame levensvormen en vinden bij ons inspiratie. In Frankrijk bestaan duizenden kleine sociale en ecologische initiatieven, zowel in de steden als op het platteland. Ze zijn de kiem voor een leefbare wereld. Deze zouden moeten worden gerespecteerd en beschermd, in plaats van de voorkeur te geven aan grootschalige 'oplossingen'. Bescheidenheid kan echte grootheid betekenen.

Michael Rössler

Open microfoon in Zuid-Frankrijk: de door Longo maï opgerichte vrije zender Radio Zinzine brengt mensen in contact en blijft constructief en kritisch.

Leren in de praktijk

Bijen in moeilijke tijden

In donkere tijden, waarin de toenemende vijandigheid tussen mensen ons meer dan eens de adem beneemt en ons tot handelen dwingt, doet het goed op bezoek te gaan bij de bijen.

Hier in de Provence staan de bijenkasten op mooie plekjes, de opening gericht naar de opkomende zon, omringd door bomen en geurende kruiden. Op zo'n moment ben je in een andere wereld en tellen de mens en zijn zorgen niet meer mee. Jammer dat het een illusie is. Ik ben een grijzende bijenhouder die de bijen al sinds lange tijd stoort. Zeker, ik hou echt van 'mijn' beestjes, maar we begrijpen elkaar niet altijd en ze springen niet op van vreugde als ze me zien. Af en toe bespringen ze me eerder, op de momenten dat

ze het er echt niet mee eens zijn dat ik me meng in hun zaken.

Zijn we echt vrienden?

Ik ben een kleine bijenhouder en heb nooit meer dan vijftig bijenvolken gehad. Ik ken ze allemaal en heb tijd voor regelmatige observatie. Noch ik, noch de coöperatie is economisch afhankelijk van het rendement aan honing en ik ben niet verplicht 'alles uit de kast te halen' om de oogst te verhogen. En toch heb ik tijdens mijn 'loopbaan' enkele keren voor een andere richting gekozen. Ik heb zwakke

Gastvrijheid

Ondanks de toename van de stemmen voor het extreemrechtse Front National bij de laatste regionale verkiezingen, bestaat er in Zuid-Frankrijk in de steden en dorpen een grote hulpvaardigheid voor de vluchtelingen. Met onze vier coöperaties in de streek Provence-Alpes-Côte d'Azur maken we deel uit van een brede beweging die de opname van vluchtelingen in de streek voorbereiden. We zien de komst van vluchtelingen als kans. Een belangrijk voorbeeld voor de heropleving van een verlaten gebied is het dorp Riace in Zuid-Italië. In 1999 werkten we daar mee bij de opbouw van duurzame structuren voor vluchtelingenopvang. Deze ervaring komt ons nu ten goede.

Bijen houden is een spannende bezigheid voor oud en jong

volken behouden om meer kisten te vullen, ik heb ze overal heen gesleept om hen met hun neus in eenzijdige nectarbronnen te drukken, ik heb ze met suiker opgefokt zodat ze harder werken, ik heb hun honing geroofd en vervangen door suiker die ze snel in een minderwaardige honing moesten omzetten om het te kunnen opnemen. Dat zijn allemaal normale methodes die in de imkerij worden ingezet. Maar ze maken het leven van de bijen zwaarder, de bijen worden slecht beloond en ze worden zwakker.

Nu ben ik radicaal geworden. Zwakke of zieke volken geef ik op, de kasten verplaats ik zelden en af en toe laat ik meer honing in de kast dan ik eruit haal. Het is toch een feit dat ze de maken om zelf te overleven: ze maken hem niet voor ons. En tegenwoordig is het niet meer vanzelfsprekend dat de bijen overleven. In de winter rusten de bijen en leven ze enkele maanden. Tussen voorjaar en herfst duurt hun leven maar enkele weken. De koningin, die alleen verantwoordelijk is voor het nazaat, kan enkele jaren leven, terwijl de paar honderd mannetjes die in het voorjaar worden geboren aan het einde van de zomer door hun zusters uit de kast worden gesmeten. Een jonge bij begint met schoonmaken, dan voedt ze de eieren en de larven met een pap van honing en pollen, verandert de nectar in honing, hars in propolis, produceert koninginnengelei en was met haar klieren en bewaakt de ingang van de kast. In haar oude dagen vliegt ze naar buiten en verzamelt nectar, pollen, water en hars. Zonder dat met opzet te doen, staat ze garant voor de bevruchting van talrijke planten.

Een leven vol gevaren

Op ons terrein hebben we veel verschillende gewassen en is de natuur vooral rijk aan diverse kruiden. De bijen vinden genoeg soorten nectar en pollen. Hoe meer afwisseling in het menu, hoe beter het voor ze is – net als bij ons dus. Maar de bijen sjoemelen. Ik kan er niks tegen doen, dat ze een kijkje nemen in de buurt en zich voeden op de grote velden zonnebloemen en lavendel. Prima drachtplanten hoor, maar wel volgespoten met pesticiden. En ook het opzuigen van de met antibiotica verpeste koeiengier bij de buurman kan ik ze niet verbieden. En dan zitten we nog in een relatief gunstige streek. In goede jaren bloeien de talrijke kruiden netjes de een na de ander. Helaas wordt dit ritme steeds vaker verstoord door de klimaatverandering.

Al met al zie ik dat de bijen minder resistent zijn dan twintig jaar geleden. Door het transporteren van 'productieve volken' heeft de varroa, een parasitaire mijt uit Azië, in 60 jaar de hele wereld veroverd. De varroa vermenigvuldigt zich op de bijenlarven, die invalide worden en daardoor het voortbestaan van het volk in gevaar brengen. Sinds zijn verschijnen wordt de varroa bestreden met zware pesticiden binnen in de kast – en toch overleven er altijd wel een paar mijten. We proberen het natuurlijk ook met zachtere middelen, die minder giftig zijn voor de bijen, maar we wagen het niet de bijen deze strijd alleen te laten voeren, om hen zo een kans te geven zelf een probaat verdedigingsmiddel te vinden. Tussen de bijenhouders is een overeenkomst op dit gebied nog een utopie. Om zich te vermenigvuldigen, zwer-

men de bijen uit. De oude koningin vertrekt met de helft van haar volk en als ik er ben, kan ik ze weer vangen en in een nieuwe kist stoppen. Maar ook zonder het vertrek van de oude koningin kan ik een volk zo behandelen dat ze een nieuwe koningin maken. De jonge koningin zoekt in de verre omgeving naar vreemde mannetjes om zich te laten bevruchten. Bij ons zijn de bijen dus van het ras 'puur bastaard'. De professionele koninginnetelers controleren zowel de oorsprong van de moeder als van de vader, vaak per kunstmatige bevruchting in een laboratorium. Hier worden ook nieuwe 'productieve' rassen gefabriceerd, die over de hele wereld worden verkocht. Bij de mensen wordt inteelt verhinderd om zwakzinnigheid te vermijden. Bij de

bijen wordt, net als bij vele andere huisdieren, de inteelt bewust toegepast en aangemoedigd. De zwakzinnigheid dus ook?

En nu?

Ik heb er jaren voor nodig gehad praktijk en theorie in overeenstemming te brengen. Op m'n oude dag wil ik graag deze weg vervolgen: observeren, proberen te begrijpen, zo weinig mogelijk ingrijpen, de bijen hun gang laten gaan. Maar m'n jonge leerlingen zullen me binnenkort van mijn troon stoten. Ik hoop ze ervan te kunnen overtuigen niet toe te geven aan dezelfde fouten, omwegen en experimenten die ik heb begaan en verricht...

Sissel Brodal

Zwitserland

Recht op voeding

Duizenden jaren lang heeft de mens landbouw en veeteelt bedreven in een duurzame cyclus. De productie van voedsel was gebonden aan de seizoenen en aan de streek. Er werd zorg gedragen voor de vruchtbaarheid van de grond en voor de diversiteit aan rassen en soorten.

De opkomst van de industriële landbouw leidde tot ingrijpende veranderingen. Deze vorm van voedselproductie maakt gebruik van fossiele energiebronnen die de komende generaties niet meer ter beschikking zullen staan. Er is dus geen toekomst voor deze manier van produceren. Een derde van de CO₂-uitstoot komt door de industrialisatie van de landbouw. Elk jaar verliezen miljoenen hectare land hun vruchtbaarheid en veranderen in een woestijn. Rivieren en grondwater zijn besmet met pesticiden, door de bio-industrie ontstaan epidemieën die om zich heen grijpen. Duizenden soorten dieren en zowel wilde als gecultiveerde gewassen verdwijnen. De huidige schade die de geïndustrialiseerde landbouw veroorzaakt, kan alleen gezien worden als voorbode van de catastrofes die door haar toedoen op komst zijn.

En toch houden de Europese landen en de meeste andere landen wereldwijd vast aan dit industriële model, aan deze rationalisering van de voedselproductie, aan een groeiende eenvormigheid van de productie, aan de monoculturen, de enorme

concentratie in de bio-industrie, het verdwijnen van kleinschalige boeren en boerinnen...

Maar er is ook overal in de wereld verzet tegen deze overheersende tendens. Boeren en boerinnen houden in hun strijd vast aan het idee van voedselsoevereiniteit, het recht van een bevolkingsgroep, een streek of een land om het eigen beleid in de landbouw en voedselproductie vast te leggen. In Zwitserland wil de boerenvakbond Uniterre hierover een referendum organiseren. Er wordt nu campagne gevoerd onder het motto 'Voor voedselsoevereiniteit – voeding is een zaak van iedereen'. De vakbond heeft het basisidee van voedselsoevereiniteit verwerkt in een concept voor een nieuw landbouwbeleid in Zwitserland. Voor het houden van een referendum zijn in eerste instantie 100.000 handtekeningen nodig. Daarvan zijn er nu 85.000 binnen en er is nog tijd tot eind maart. We hopen van harte dat er genoeg steun komt voor dit initiatief, zodat tenminste in één land een poging gewaagd kan worden een andere weg in te slaan.

Raymond Gétaz

Ook de bijen hebben recht op voeding, hun gezondheid komt ons allemaal ten goede.

In de Franse Alpen

Recht op water

Eeuwenlang heeft de mens gebruikgemaakt van de kracht van het water. De geschiedenis van de spinnerij in Chantemerle is een mooi voorbeeld hiervan.

Midden in het gebouw liggen nog steeds de eerste molenstenen, als stille getuigen van een oude geschiedenis. In het departementale archief hebben we sporen gevonden van een 'volkom' uit 1662. De waterkracht werd bij deze installatie ingezet om de wollen stoffen, die per hand in de huishoudens van het dorp werden geweven, te vervilten. Anderhalve eeuw later, zo tegen 1830, beïnvloedde de volkom de overgang van de graanmolen naar de spinnerij. In die tijd wilden de eigenaren de textiele nijverheid uitbreiden om de wol in de streek te verwerken. Ze schaften een kaarde aan en een eerste mechanische weefstoel. De hydraulische energie kwam hier goed van pas. Zowel dit bedrijf als een aantal andere brachten een bloeiende nijverheid in de vallei van de Guisane. Ook voor ons is het gebruik van deze energiebron altijd belangrijk geweest. In 1976, toen we de spinnerij overnamen, gaf de gemeente van St. Chaffrey ons genoeg larixhout om de dam in de rivier te repareren, zodat er weer water in het kanaal kon

stromen. Met scheppen en emmers maakten we het kanaal schoon en legden we de oude turbine vrij. Deze stamde uit 1902 en droeg de energie direct over op de machines met hulp van houten raderwerk, riemschijven en leren aandrijfriemen. In 1979, na drie jaar dienst, was het duidelijk dat deze installatie te verouderd was en bovendien veel te gevaarlijk. We besloten een elektrische turbine te installeren. Na een lange zoektocht vonden we in een gesloten textielbedrijf, in het stadje Lavelanet in Ariège, een passende turbine en een generator. Water uit een rivier omleiden in een kanaal om eigen stroom te produceren is nog altijd een wonderbaarlijke uitdaging. Maar het vraagt ook een dagelijkse opmerkzaamheid. Het water moet schoon zijn en zodra de rivier stijgt en onrustig wordt, is het oppassen. Meegevoerd zand en stenen kunnen grote schade aanrichten aan de turbine. Af en toe wijst afnemend licht van de lampen erop, dat het traliewerk voor de turbine verstopt is met bladeren en dus geen

Tekening van Kristina Knöchel: de spinnerij van Chantemerle

water meer doorlaat. En zo kunnen we met een beetje ervaring leven op het ritme van het wisselende humeur van de Guisane. De turbine staat in het middelpunt van de economie van de spinnerij. De turbine levert energie voor de machines, voor de verwarming van de ateliers in de winter en voor het verwarmen van het water in de wolwasserij in de zomer. Veertig jaar later is de waterkracht nog steeds van enorm belang. We streven nu naar verbeteringen die ook de volgende generatie van pas

zullen komen: renovatie van alle mechanische en elektrische delen van de turbine, aanpassing aan voorschreven normen om het recht op het water niet te verliezen en aansluiting aan het stroomnet. Daar zullen we heel wat energie in steken!

Christophe Calais

Transkarpatië

Tussen noodoplossingen en bestendigheid

De Oekraïne is de afgelopen twee jaar niet meer tot rust gekomen: de Euromaidan, de annexatie van de Krim, de oorlog in de Donbass, enkele miljoenen binnenlandse vluchtelingen, te trage politieke veranderingen, een enorme devaluatie en nieuwe armoede. Wat gebeurt er in Transkarpatië en wat doen wij er?

Op het laatst moest ook de grootste optimist toegeven: jarenlange machtsmisbruik, corruptie en onrecht kun je niet met een toverstokje doen verdwijnen en ook niet met een 'Revolutie van de Waardigheid', zoals de Maidanprotesten nu in de Oekraïne worden genoemd. De rijkste clans beheersen nog steeds de regering, het parlement, de rechtbanken en de openbare orde. De beloftes van de ministers veranderen daar niks aan. Toch beweegt er wel wat. Vooral in de grote steden nemen de mensen initiatieven. Zo is de hulp aan vluchtelingen enorm. Journalisten doen onderzoek en brengen de corruptie aan het daglicht, dwingen politici tot duidelijke statements en zorgen ervoor dat te schandelijke benoemingen worden teruggedraaid. In Transkarpatië op het platteland zijn dit soort initiatieven zeldzamer. Het is moeilijk in de bevolking genoeg kracht te vinden om de misstanden aan de kaak te stellen. De meeste mensen gaan gebukt onder de dagelijkse zorgen. Ze hebben de indruk dat de tijd vijftig jaar is teruggedraaid, naar het moment dat de hele verzorgingsstructuur in elkaar viel. Alleen door hun vindingrijkheid en de traditionele zelfvoorziening konden de mensen toen overleven. Nu is de grivna, de Oekraïense munt,

diep gevallen, en zijn de prijzen van energie en voedingsmiddelen meer dan verdubbeld, terwijl de lonen nauwelijks stegen. De seizoenarbeid in Rusland betaalt ook minder goed door de devaluatie van de roebel en is ook problematischer geworden door de verstoorde betrekkingen tussen beide landen.

Onze rol

Tijdens de Maidanprotesten waanden we ons korte tijd in een revolutie. Een corrupte macht werd verjaagd, maar toen kwam de Krim en de oorlog in de Donbass. De ene gebeurtenis volgde op de andere en vaak wisten we niet meer wat we als eerste moesten aanpakken. We hebben gewoon geholpen waar we dachten dat het nodig was, arme gezinnen opgevangen, vluchtelingen op hun weg geholpen en geprobeerd met burens, vrienden en kennissen in gesprek te blijven. Een gevolg van de overal heersende corruptie is het gebrek aan onafhankelijke media. Berichten over gebeurtenissen in de Donbass bijvoorbeeld kunnen geheel tegenstrijdig zijn, al naar gelang welke chef de scepter zwaait over krant of televisiekanaal. Het leek ons vooral belangrijk een dialoog mogelijk te maken tussen Oekraïense en Russische journa-

listen. Een eerste bijeenkomst vond afgelopen september plaats in Boedapest, georganiseerd door het Europese Burgerforum en Longo maï. Vijftien journalisten uit de twee landen discussieerden drie dagen lang over hun werk en de plichten van de media tijdens een gewapend conflict. Twee leden van het voormalige netwerk AIM brachten hun ervaringen mee. Dat is het netwerk van een honderdtal journalisten uit de verschillende Joegoslavische republieken die in de jaren negentig met elkaar oorlog waren, in het leven geroepen door het Europees Burgerforum. De discussies in Boedapest waren uitermate intensief. In samenwerking met vrienden in Oezjhorod en Kiev willen we hieraan een vervolg geven.

Lokale projecten

De belangrijkste aspecten van ons werk blijven voor ons de duurzaamheid en de lokale stabiliteit. We hebben gemerkt dat we vooral via culturele activiteiten tamelijk makkelijk in contact komen met jonge mensen. Het theaterproject Tschiga-Biga is daar een goed voorbeeld van. Sinds tien jaar hebben enkele honderden jongeren door het toneelspelen zichzelf ontdekt. Ze hebben zelfvertrouwen gekregen, durfden het aan tradities en hiërarchieën in het dorp ter discussie te stellen en op het toneel weer te geven. De resultaten zijn er. Nu is Tschiga-Biga ook buiten ons dorp al lang bekend en er vinden uitwisselingsprogramma's plaats met Poolse en Duitse theatergroepen. De theaterpedagoge Tania, die deel uitmaakt van onze Longo maï groep, aarzelt ook niet om nieuwe en

niet-traditionele vormen van theater te proberen. Zo is ze aan de slag gegaan met het Forumtheater volgens de methode van Augusto Boal. Bij deze vorm van theater wordt het publiek uitgenodigd met de acteurs samen een sociaal of politiek probleem op te lossen. Muziek schept eveneens banden. De 'Hudaki Village Band' werd vijftien jaar geleden op ons initiatief opgericht. We laten zien dat het ons lukt met muzikanten uit het dorp een sfeer van grenzeloos enthousiasme en plezier te scheppen. De groep reist door heel Europa en is ook regelmatig in Nederland.

Cultuur is een breed begrip...

Drie jaar geleden zijn we begonnen met het maken van appelsap. In ons district Choest liggen 2000 ha boomgaarden, vooral met oude, robuuste appelsoorten. De dorpeelingen kennen de kwaliteiten van de verschillende soorten. Al die lekkere appels die praktisch geen afzet in de

In de Oekraïne is de zelfgeperste en licht gepasteuriseerde appel-groentesap nog een bijzonderheid.

streek vinden, brachten ons op het idee kleine appelpersen bij meerdere mensen neer te zetten. Onze eerste eigen productie vond in 2014 plaats met een hoeveelheid van 5000 liter. Het nieuwe project heeft meer ambities. Afgelopen zomer hebben we in Duitsland een complete tweedehandse appelsapinstallatie gekocht. De invoer in de Oekraïne was allesbehalve eenvoudig – maar uiteindelijk kregen we het voor elkaar. Nu staan de verschillende delen van de installatie bij ons in de hiervoor nieuw gebouwde schuur. In deze wintermaanden zetten we alles in elkaar, kijken na of er nog iets moet worden vervangen en voeren we tests uit. En dan hopen we komende herfst echt van start

te gaan. Buren en vrienden kunnen hun appels brengen en gaan met sap weer naar huis. Voor onze grote productie willen we appels in de streek opkopen of zelf plukken op verlaten boomgaarden. Het sap wordt gepasteuriseerd in flessen gedaan. Onze specialiteit is het bijmengen met wortels, selderij en rode bieten. We beschikken al over een kleine, maar zeer enthousiaste klantenkring in de streek en zelfs in Kiev, en we hopen die te kunnen uitbreiden. Het is voor ons een economisch haalbaar project, gebaseerd op een lokaal product. We hopen dat het ook voor anderen een voorbeeld kan zijn dat navolging vindt.

Jürgen Kräffner

In de Provençaalse heuvels

Tussen de rivier de Durance en de bergen van de Montagne de Lure ligt het gehucht Les Magnans met onze vakantieverblijven. Anderhalve kilometer verderop ligt het dorp Pierrefeu met het restaurant Mouton noir en nog enkele gastverblijven. Zowel 's winters als 's zomers herbergt Les Magnans gasten van ver en nabij. Vooral de grote huizen Le Tilleul en Le Lila zijn erg geliefd als onderkomen voor groepen mensen die in alle rust cursussen willen volgen, besprekingen willen voeren, muziek of zang willen repeteren of een jubileum of verjaardag willen vieren. We kunnen groepen tot 60 personen

ontvangen en bieden tevens volpension aan. In de kleinere huizen kan men alleen, met z'n tweeën of met een gezin heerlijk ontspannen, in de omgeving rondtrekken, historische plaatsen bezoeken of gewoon luieren. Ook voor kleine kinderen is er genoeg plaats ongestoord te spelen. Onze coöperaties Le Pigeonnier in Limans en La Cabrière in Bastide des Jourdans liggen in de buurt. U bent er voor een bezoek van harte welkom!

Elke Furet

Voor meer informatie en aanmelding zie www.auxsaisons.org

Zaaigoed in Nederland en Europa Reclaim the Seeds!

Zaden kun je vermeerderen. Hetzelfde geldt voor Reclaim the Seeds. Begin 2016 komen er twee Reclaim-the-Seeds-zadenbeurzen. Eén op zaterdag 13 februari in Wageningen en één op zaterdag 27 februari in het Belgische Lier.

ASEED en VoedselAnders organiseren de activiteiten in Wageningen, terwijl de organisatie Velt zich bezighoudt met Lier.

Na de goed bezochte beurs in 2015 in Driebergen is als locatie voor het 5de Reclaim-the-Seeds-evenement gekozen voor het Forumgebouw op de universiteitscampus in Wageningen. Door de samenwerking met de VoedselAnders-conferentie die eraanstaats plaatsvindt, is er dit jaar een extra grote markt met naast de kramen met zaden meer informatie over andere aspecten over het vernieuwen van ons voedselsysteem. Uiteraard zorgen we voor ruil tafels waar bezoekers meegebracht zaaigoed kunnen uitwisselen.

Bij de zadenbeurzen en informatiemarkt zal een vrij toegankelijk workshopprogramma zijn met onder andere aandacht voor het zelf vermeerderen van zaden en voor het geplande Monsanto Tribunaal. In het gebouw eraanstaats is op 12 en 13 februari de VoedselAnders-conferentie gaande met nog 70 programmaonderdelen over een duurzame en sociale landbouw. Daarbij zijn ook workshops over de Europese zaden- en patentregelgeving en de rol van professionele tuinders in alternatieve zaden-netwerken.

Maar bovenal is Reclaim the Seeds de plek om bijzondere rassen en variëteiten voor in je tuin te bemachtigen en andere mensen te ontmoeten die een passie hebben voor zaden en bijzondere planten.

In 2012 begon ASEED met de Reclaim-the-Seeds-weekenden als protest tegen de Europese zadenwetgeving. De voorgestelde regelgeving zou de positie van grote bedrijven in de landbouw versterken en een gevaar vormen voor de diversiteit van groente en fruit. Internationale campagnes hebben ertoe bijgedragen dat de voorstellen door het Europees parlement zijn weggestemd. Het blijft echter belangrijk de ontwikkelingen op dit gebied kritisch te volgen en door middel van activiteiten zoals Reclaim the Seeds de druk op de ketel te houden.

Een andere bedreiging is het groei-

end aantal patenten op gewassen. Steeds meer zadenreuzen als Syngenta en Monsanto patenteren gewone voedselgewassen en hun eigenschappen. Daarmee blokkeren ze dat andere veredelaars rassen met vergelijkbare eigenschappen ontwikkelen, frustreren ze de noodzakelijke agrarische biodiversiteit en versterken ze hun greep op de landbouw. Recentelijk zijn er patenten verleend op conventionele broccoli, tomaat en paprika, maar het Europees parlement heeft in december een motie aangenomen waarin het deze toe-eigening van levend materiaal afwijst. Dit moet nog wel door middel van beleid en regelgeving worden afgedwongen. Meer hierover in het workshopprogramma.

De Zadenwerkgroep van Velt organiseert op 27 februari een Reclaim the Seeds-dag in Lier bij Antwerpen. De opzet zal hetzelfde zijn: een markt waar je zaden kun ruilen, weggeven of kopen, met daarbij workshops over de praktische en politieke kanten van zaden en landbouw.

Locatie en tijd Wageningen:
Forum, Droevendaalse Steeg 2,
Gebouw 102, 10:00-17:00 uur

Locatie en tijd Lier:
Mallekotstraat 43/B1, 10:00-17:00 uur

Informatie over beide Reclaim the Seeds-evenementen verschijnt op www.reclaimtheseeds.nl.

Costa Rica

De circushal staat!

Op 19 december 2015 vond de inwijding plaats van de nieuwe trainingshal van het Circo Fantazztico in San Isidro in het zuiden van Costa Rica. Het Zwitserse kanton Bazel-Stad heeft dit project financieel daadkrachtig gesteund. Sinds een aantal jaren worden hier in het circus achtergestelde jongeren uit de armste wijken van de stad opgeleid. Een team vrijwilligers, hoofdzakelijk uit Europa, zorgt voor de nodige begeleiding. De hoogte van de hal bedraagt in het midden 12 meter, omdat de luchtacrobatiek een van de hoogtepunten van het programma is. Het ziet er dit jaar in deze discipline veelbelovend uit! Roland Spendingwimmer, medeoprichter van Longo maï en medewerker van het sociale en ecologische project Finca Sonador in Costa Rica, heeft meegeholpen dit circus op te bouwen. Hij begeleidt regelmatig de jonge artiesten op hun tournees door Europa en Centraal-Amerika.

Colofon

Het Nieuws uit Longo maï verschijnt drie keer per jaar
Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Druckwerk 14, Dargun

Contactadres:
Stichting Pro Longo maï
Polanenstraat 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
IBAN: NL86INGB0000314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705